

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Кафедра театрознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Олена Александрова

« 23 » вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-творчий)
Спеціальність:	В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво В6 Перформативні мистецтва
Освітньо-творчі програми:	ОТП Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво ОТП Перформативні мистецтва

Київ-2025

Розробники:

Ангелова Ангеліна Олегівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри театрознавства

Ржевська М. Ю., доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри театрознавства

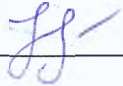
Викладачі:

Ангелова Ангеліна Олегівна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри театрознавства

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри театрознавства Факультету театрального мистецтва

Протокол від 17.09.2025 № 8

Завідувач кафедри

 Наталія ВЛАДИМИРОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

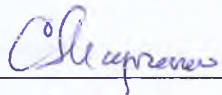
Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво

Доцент, кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри режисури та драматургії

кіно і телебачення

21.09.2025

 Сергій МАРЧЕНКО

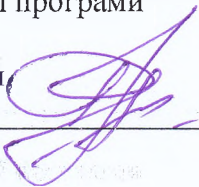
РПНД погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

Перформативні мистецтва

Професор, заслужений діяч мистецтв України,

професор кафедри мистецтва театру ляльок

18.09.2025

 Руслан НЕУПОКОЄВ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (ПІ), протокол від _____.20__ № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розроблена відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс освітніх компонентів у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, затвердженого рішенням Вченої ради від 28 травня 2024 р., протокол № 6 (введено в дію наказом від 28.05.2024 № 97-Д).

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	заочна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова	
Курс	Перший рік навчання	
Семестр	1	-
Кількість кредитів	3	-
Загальний обсяг годин	90	-
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	14	-
	Семінарські	
	10	-
	Самостійна робота	
	66	-
Вид підсумкового контролю	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є надання здобувачам інформації про принципи організації наукового процесу та методологію сучасного мистецтвознавства задля сприяння адекватному вибору ними методологічних стратегій (підходів) та сукупності методів при здійсненні власних досліджень.

Завдання:

- охарактеризувати науку як соціальний інститут, визначити головні сучасні тенденції здійснення наукової комунікації;
- висвітлити особливості жанрів і різновидів наукових робіт, етапи роботи над ними, процедури їх подання до публікації;
- окреслити коло актуальних принципів, підходів, методів у сучасному мистецтвознавстві.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості, стратегії дослідження художньої творчості, основні тенденції загальних мистецьких процесів у історичних вимірах.

ПРН 02. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології.

ПРН 03. Застосовувати сучасні методи наукового пізнання та інноваційні підходи до дослідження, використовувати інструменти порівняльного аналізу та компаративістики, критично оцінювати результати власної роботи й у разі

потреби вносити корективи як у теоретичну, так і в практичну частину дослідження.

ПРН 04. Вільно презентувати та обговорювати, зокрема англійською мовою, результати досліджень творчих проєктів, наукових та прикладних проблем аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва / перформативних мистецтв, оприлюднювати результати досліджень та творчості у провідних професійних виданнях, на мистецьких форумах та заходах.

ПРН 05. Знати історію й теорію аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва / перформативних мистецтв як галузь науки та мистецтва, за якою здійснюються дослідження; усвідомлювати місце результатів власного дослідження в науковому та мистецькому дискурсі.

ПРН 06. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість розв'язувати значущі наукові, соціально-культурні та мистецькі проблеми у сфері аудіовізуального мистецтва / перформативних мистецтв з урахуванням соціальних, економічних і правових аспектів.

ПРН 10. Дотримуватись норм професійної етики й академічної доброчесності у науковій та практичній діяльності, зокрема при проведенні власного наукового дослідження та реалізації творчого мистецького проєкту.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: персональний комп'ютер чи ноутбук з доступом до мережі Інтернет, обліковий запис Google, Microsoft Office.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин / Денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекція	семінар	лаб	інд	с. р.
Тема 1. Наука та наукове мислення. Класифікація наук. Мистецтвознавство в системі наук.	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Критерії науковості. Методологія наукових досліджень.	10	2	-	-	-	8
Тема 3. Методологія гуманітарних наук. Міждисциплінарні дослідження. Методи дослідження перформативних та екранних мистецтв.	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Науковий стиль	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Методи збору інформації та опрацювання першоджерел	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Академічна доброчесність та наукометрія.	10	2	-	-	-	8
Тема 7. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту як складник кваліфікаційної роботи.	22	2	2	-	-	18
Усього	90	14	10	-	-	66

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наука та наукове мислення. Класифікація наук. Мистецтвознавство в системі наук.

Визначення науки. Споглядання, емпіричне та наукове пізнання. Відмінність наукового пізнання від буденного, художнього та інших способів освоєння дійсності. Основні ознаки наукового пізнання. Предмет науки. Завдання науки. Підходи до визначення науки. Ознаки науки як специфічної діяльності. Функції науки. Наукознавство — вчення про закономірності розвитку й функціонування науки. Дисциплінарний та міждисциплінарний аналіз. Філософсько-методологічні підходи: позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм.

Структура науки. Елементи науки. Класифікація наук. Основні галузі. Мистецтвознавство в системі наук. Періодизація розвитку. Наукові революції. Сучасні напрями.

Науково-технічний потенціал України. Державна система організації та управління дослідженнями. Суб'єкти наукової діяльності. Наукові школи. Наукові ступені та вчені звання. Історія виникнення та послідовність отримання. Організація дослідницької роботи. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

Передумови наукового мислення. Експлікація понять і теорій. Умови коректного пояснення. Пізнавальний статус законів і моделей розвитку. Наукове та ненаукове знання. Форми ненаукового знання. Наука як соціокультурний феномен. Наукова картина світу та її еволюція. Моделі раціональності. Концептуальні та світоглядні засади.

Наукові факти. Проблема: ситуація, постановка, класифікація. Закон, закономірність, концепція. Теорія: визначення, функції, класифікація, структура, принципи побудови. Відкриття. Парадигма. Гіпотеза: сутність, структура, види, етапи розробки, вимоги. Наука як духовне виробництво, пізнавальна діяльність учених.

Основні поняття/ключові слова: наука, наукове мислення, емпіричне та наукове пізнання, ненаукове знання, наукова картина світу, структура науки, класифікація наук, наукові школи, наукові ступені, вчені звання, закон, закономірність, концепція, гіпотеза.

Рекомендована література:

9.1.1. [2; 3; 4; 12; 13]

9.1.2. [1; 2; 5; 10; 18; 26]

9.2. [1; 2; 5; 6; 7; 10; 15]

Семінарське заняття 1. Наука та наукове мислення.

1. Наукове пізнання як метод відображення дійсності.
2. Методологія та методика наукового дослідження.
3. Функції науки.
4. Історія наукових ступенів та учених звань.

5. Наука як соціальний інститут.
6. Наукова комунікація, способи її реалізації.
7. Розвиток критичного мислення.
8. Когнітивні упередження – причини виникнення та методи усунення.

Рекомендована література:

- 9.1.1. [2; 3; 4; 12; 13]
- 9.1.2. [1; 2; 5; 10; 18; 26]
- 9.2. [1; 2; 5; 6; 7; 10; 15]

Тема 2. Критерії науковості. Методологія наукових досліджень.

Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Види змістовної методології: філософська, загальнонаукова, конкретно-наукова.

Методи, методика та методологія наукового дослідження. Методологія науки як вчення про методи пізнання та процедури наукової діяльності. Методологія наукового дослідження в прикладному сенсі як система (комплекс, взаємопов'язана сукупність) принципів, підходів та методів дослідницької діяльності, на які спирається вчений в ході отримання та розробки знань в рамках конкретної дисципліни. Ієрархія принципів, підходів, методів. Методологічний підхід як методологічна орієнтація дослідження (або точка зору) на об'єкт вивчення, принципи загальної стратегії дослідження. Методика дослідження – певні систематизовані комплекси методів (прийомів, процедур), що застосовуються дослідником для досягнення поставленої мети.

Класифікація методів. Емпіричні методи: спостереження, вимірювання, порівняння, експеримент. Методи емпіричного і теоретичного рівнів дослідження: абстрагування, аналіз та синтез, індукція та дедукція, аналогія, моделювання. Методи теоретичного дослідження: сходження від абстрактного до конкретного, гіпотетико-дедуктивний та системний методи.

Критерії науковості: оригінальність, об'єктивність, толерантність, точність, системність, довідність, осмисленість, об'єктивність, пояснення причинності явищ, ідеалізація, самокритичність, максимальне абстрагування від суб'єкта.

Основні поняття/ключові слова: метод, методика, методологія, наукові принципи, науковий підхід, емпіричні та теоретичні методи, абстрагування, аналіз та синтез, індукція та дедукція, аналогія, моделювання, критерії науковості.

Рекомендована література:

- 9.1.1. [2; 3; 4; 12; 13]
- 9.1.2. [2; 5; 10; 18; 26]
- 9.2. [1; 2; 5; 8; 9; 10; 16]

Тема 3. Методологія гуманітарних наук. Міждисциплінарні дослідження. Методи дослідження перформативних та екранних мистецтв.

Загально-філософські та мистецтвознавчі методи наукового дослідження: феноменологічний, трансцендентальний, герменевтичний, семіотичний,

психоаналітичний, метод історичної реконструкції, біографічний, етнографічний, інтертекстуального аналізу, інтермедіального аналізу тощо.

Міждисциплінарні дослідження – застосування методів двох або більше різних дисциплін. Типи міждисциплінарних досліджень: взаємодія між системами дисциплінарного знання; взаємодія дослідників при вивченні різних аспектів одного й того ж об'єкта.

Розвиток креативності наукового мислення. Евристика: історія та сфера застосування. Евристика в педагогіці. Теорія розв'язку винахідницьких задач (ТРІЗ) та її методи. Мозковий штурм, карти розуму (майнд-меппінг), морфологічний аналіз (таблиця О. Афіногенова). Метод генерування асоціацій. Метод Постановка евристичних питань. Генетичний алгоритм. Метод шести шапок. Метод золотої рибки.

Основні поняття/ключові слова: міждисциплінарні дослідження, феноменологія, семіотика, герменевтика, історична реконструкція, інтертекстуальний аналіз, інтермедіальні дослідження, евристика, теорія розв'язку винахідницьких задач.

Рекомендована література:

9.1.1. [8; 9; 10]

9.1.2. [2; 3; 15; 48; 25]

9.2. [5; 8; 9; 10; 14; 16]

Семінарське заняття 2. Методологія створення творчого мистецького проєкту та його наукового обґрунтування.

1. Творчий мистецький проєкт та його обґрунтування в системі міждисциплінарних досліджень.
2. Вибір власної методологічної стратегії розробки та опрацювання кваліфікаційної роботи.
3. Створення ментальних карт, морфологічних таблиць.
4. Мозковий штурм на тему власного дослідження.
5. Теорія розв'язку винахідницьких задач.

Рекомендована література:

9.1.1. [8; 9; 10]

9.1.2. [2; 3; 15; 48; 25]

9.2. [5; 8; 9; 10; 14; 16]

Тема 4. Науковий стиль.

Функціональний стиль наукової роботи. Використання наукового, вільного та публіцистичного стилів в професійній діяльності гуманітарія. Ознаки та функції наукового стилю. Спрямованість основних мовних засобів на інформування, пізнання, переконання читача чи слухача.

Типи висловлювань: опис, розповідь, міркування, доказ. Структура доказу: теза, аргументація, висновки. Жанри, що потребують обов'язково використання наукового стилю властивий таким жанрам: монографія, наукова стаття, дисертація, анотація, рецензія, підручник, лекція.

Наукові підстилі: академічний, науково-популярний, науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий, науково-технічний, науково-діловий, науково-публіцистичний.

Рубрикація тексту наукової роботи. Виразна композиційна структура тексту (послідовний поділ на розділи, частини, пункти, підпункти, параграфи, абзаци із застосуванням цифрової або літерної нумерації). Правила рубрикації. Прийоми викладення наукових матеріалів.

Головні характеристики наукового стилю: стислість, інформативність, об'єктивність, однозначність, діалогічність, абстрагованість, узагальненість понять і явищ, ясність (зрозумілість), предметність тлумачень, логічна послідовність і довідність викладу, об'єктивний аналіз, точність і лаконічність висловлювань, аргументація й переконливість тверджень, однозначне пояснення причинно-наслідкових відношень, докладність висновків.

Основні поняття/ключові слова: науковий стиль, опис, розповідь, міркування, доказ, теза, аргументація, висновки, наукові підстилі, рубрикація текстів, монографія, наукова стаття, дисертація, анотація, рецензія, підручник, лекція.

Рекомендована література:

9.1.1. [8; 9; 10]

9.1.2. [7; 8; 11; 22; 26]

9.2. [11; 12; 13]

Семінарське заняття 3. Морфологія та синтаксис наукового мовлення.

1. Характеристики мовних засобів наукового стилю.
2. Морфологічні особливості наукового мовлення. Нормативність уживання іменників, дієслів, прикметників та інших частин мови.
3. Синтаксис наукового мовлення: сполучниковий зв'язок, складні конструкції, двоскладні речення з простим дієслівним присудком, безособові речення із присудком, складні речення зі складносурядним або складнопідрядним зв'язком.
4. Термінологічний апарат. Професіоналізми.
5. Особливості наукового стилю в інших мовах світу. Проблеми перекладу наукових текстів з іноземних мов.

Рекомендована література:

9.1.1. [8; 9; 10]

9.1.2. [7; 8; 11; 22; 26]

9.2. [11; 12; 13]

Тема 5. Методи збору інформації та опрацювання першоджерел.

Організація довідково-інформаційної діяльності. Робота з науковою інформацією. Критерії відбору достовірних джерел для наукової роботи. Теоретична та джерельна база мистецтвознавчого дослідження. Архіви. Бібліотеки. Мемуаристика та інтерв'ювання. Робота з електронними документами. Формування навичок відбору та систематизації інформації,

швидкого конспектування. Правила цитування та посилання. Оформлення списку використаних джерел згідно з вимогами державних стандартів України.

Інформаційний підхід у методології пізнання. Наукова інформація та її джерела. Поняття наукової інформації. Види та вимоги до наукових видань: автореферат, дисертації, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання.

Технологія роботи з науковою літературою. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації.

Основні поняття/ключові слова: наукова достовірність, теоретична та джерельна база дослідження, цитування та посилання, наукова інформація, наукове видання, інтерпретація інформації.

Рекомендована література:

9.1.1. [1; 2; 3; 4; 12; 13]

9.1.2. [14; 16; 23; 25]

9.2. [4; 9; 14; 15; 16]

Тема 6. Академічна доброчесність та наукометрія.

Академічна доброчесність як критично важлива умова для забезпечення довіри до наукових результатів та підтвердження результатів освіти випускників навчальних закладів. Питання академічної доброчесності в законодавстві України. Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація тощо. Інструменти забезпечення академічної доброчесності.

Сучасні наукові стандарти. Оформлення наукової роботи відповідно до її жанру. Запровадження універсальної структури наукової статті IMRAD (аббревіатура Introduction, Methods, Results, and Discussion).

Наукометрія: застосування кількісних підходів та методів до опису наукових процесів. Бази даних Scopus, Web of Science, журнальні метрики. SNIP (Source-normalized impact per paper) – показник загальної кількості цитувань з врахуванням специфіки предметної галузі. CiteScore – показник, що відображає середньорічну кількість цитувань останніх опублікованих у журналі статей. SJR (SCImago Journal Rank) як показник престижності академічних журналів. Метрики для авторів: загальна кількість публікацій, кількість цитувань. Наукове цитування як умовна одиниця визнання впливу роботи. h-індекс авторів. Індекс i10 (від 2011) – число академічних публікацій автора, що процитовані принаймні в 10 джерелах.

Основні поняття/ключові слова: академічна доброчесність, плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, наукові стандарти, структура наукової статті IMRAD, наукометрія, h-індекс.

Рекомендована література:

9.1.1. [1; 2; 3; 4; 12; 13]

9.1.2. [13; 17; 24; 25]

9.2. [4; 9; 14; 15; 16]

Семінарське заняття 4. Апробація наукових результатів дослідження. Опублікування результатів дослідження.

1. Апробація результатів дослідження: її призначення, форми, різновиди. Оприлюднення матеріалів у форматі усних виступів із доповідями на конференціях та інших наукових зібраннях.
2. Типи конференцій, класифікація конференцій за різними ознаками.
3. Підготовка доповіді, матеріалів доповіді до публікації, тез доповіді.
4. Презентація як новітній інструмент та важливий компонент подачі матеріалу.
5. Стаття як елемент наукової комунікації.

Рекомендована література:

9.1.1. [1; 2; 3; 4; 12; 13]

9.1.2. [13; 17; 24; 25]

9.2. [4; 9; 14; 15; 16]

Тема 7. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту як складник кваліфікаційної роботи.

Види кваліфікаційних робіт. Запровадження в мистецьких навчальних закладах принципово нових освітньо-творчих програм, призначених для підготовки докторів мистецтв, як альтернатива програмам підготовки науковців-дослідників (Ph.D.). Принципи їхнього формування та практика реалізації в Україні та за її межами. Вимоги до форми і обсягу дослідницького складника кваліфікаційної роботи (відповідно до «Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні»).

Технологія виконання наукової роботи. Вибір теми. Роль наукового керівника чи консультанта при виборі теми наукового дослідження. Постановка проблеми як елемент дослідження. Ознайомлення зі станом дослідження теми. Планування наукового дослідження. Складання програми науково-методичної роботи. Формулювання наукової гіпотези. Збір матеріалів. Структура обґрунтування творчого проєкту. Актуальність. Мета та завдання. Об'єкт та предмет. Новизна і апробація. Титульний лист. Зміст. Вступ. Основна частина роботи. Висновки. Список літератури. Додатки. Резюме. Посилання та цитати. Бібліографічний опис та бібліографічне посилання у науковій роботі. Скорочення. Переліки. Таблиці. Числа. Ілюстрації. Примітки.

Аналіз результатів дослідницької роботи. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Викладення проміжних висновків у формі наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу. Написання висновків. Звіт про науково-дослідну роботу. Впровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати, місце і форми їх застосування.

Порядок подання наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту та її захисту. Підготовка до доповіді, презентації та наукової дискусії для захисту кваліфікаційної роботи.

Основні поняття/ключові слова: кваліфікаційна робота, постановка проблеми, актуальність наукового дослідження, гіпотеза, мета, завдання,

предмет, об'єкт, систематизація результатів, захист наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту.

Рекомендована література:

9.1.1. [2; 3; 4; 10; 12; 13]

9.1.2. [1; 2; 5; 10; 18; 26]

9.2. [1; 2; 5; 6; 7; 10; 15]

Семінарське заняття 5. Планування та реалізація етапів наукового дослідження. Бібліографічний опис та бібліографічне посилання у науковій роботі.

1. Вибір та формулювання теми наукового дослідження.
2. Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження.
3. Інтерпретація основних понять, робота над тезаурусом.
4. Розробка структури наукового дослідження.
5. Правила оформлення цитувань і посилань.
6. Робота з електронними документами
7. ДСТУ 8302:2015. АРА стиль. Інші види бібліографічних описів.
8. Оформлення джерельної бази мистецтвознавчого дослідження.

Рекомендована література:

9.1.1. [2; 3; 4; 12; 13]

9.1.2. [1; 2; 5; 10; 18; 26]

9.2. [1; 2; 5; 6; 7; 10; 15]

Теми семінарських занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука та наукове мислення.	2
3	Методологія створення творчого мистецького проєкту та його наукового обґрунтування.	2
4	Морфологія та синтаксис наукового мовлення.	2
5	Апробація наукових результатів дослідження. Опублікування результатів дослідження.	2
7	Планування та реалізація етапів наукового дослідження. Бібліографічний опис та бібліографічне посилання у науковій роботі.	2

Критерії оцінювання при поточному контролі (виступи, участь в обговореннях на семінарських заняттях):

Критерії оцінювання	Кількість балів
Всебічна репрезентація матеріалу; демонстрація широкої ерудиції; багатоаспектне розкриття теми; володіння понятійним апаратом, логіка та чіткість формулювань; занурення у концептуальний контекст	8
Недостатнє володіння матеріалом; обізнаність з проблемою, але наявність некоректних формулювань; обсяг знань виявляється недостатньо повним для	5-7

Критерії оцінювання	Кількість балів
всебічного розкриття теми; відсутність чіткості у володінні понятійним апаратом; відсутність уявлень про концептуальний контекст	
Поверховість у володінні матеріалом; обмеженість знань, значна кількість неточностей у формулюваннях; відповіді відверто формалізовані і свідчать про незацікавлене ставлення до матеріалу; вкрай поверхнєве володіння понятійним апаратом; невміння концептуалізувати матеріал задля цілісної презентації завдання; відсутність знань, що дозволяють зануритися у концептуальний контекст; фактичне неволодіння допоміжною літературою	2-4
Практична відсутність знань; індиферентне ставлення до поставлених завдань; серйозні помилки у процесі презентації матеріалу, неволодіння понятійним апаратом, відсутність уявлень про концептуальний контекст	0-1

5. Методи навчання

Лекція, диспут, індивідуальні завдання, інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристична бесіда, метод вправ, метод спостереження, метод системного аналізу, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи), блоковий метод, розробка ментальних карт тощо.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

№ з/п	Завдання	Форма подання	Макс. кільк. балів
1	<i>Написати реферат на обрану тему:</i> Історична зміна наукових парадигм. Наука як форма духовного виробництва і соціальний інститут. Наука і суспільство. Сцієнтизм і антисцієнтизм. Функції філософії в науковому пізнанні.	Документ у форматі PDF або Word	2
2	<i>Підготувати презентацію з прикладами застосування різних груп методів:</i> Поняття методу і методології наукових досліджень. Філософські і загальнонаукові методи пізнання. Індивідуальні і спеціальні методи наукового дослідження.	Презентація у PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	3
3	<i>Написати реферат на обрану тему:</i> Міждисциплінарні дослідження. Методи дослідження перформативних мистецтв. Методи дослідження екранних мистецтв. Методи активізації творчих здібностей. Теорія розв'язку винахідницьких задач. Інтуїтивний компонент у процесі наукового пізнання.	Документ у форматі PDF або Word	3
4	<i>Підготувати доповідь на тему:</i> Підстилі наукового стилю Абревіатури в науковому тексті. Правила скорочення слів. Інфографіка та оформлення таблиць. Синтаксис наукового мовлення. Переклад наукових текстів.	Усна доповідь	3

№ з/п	Завдання	Форма подання	Макс. кільк. балів
5	<i>Підготувати презентацію:</i> Основні джерела наукової інформації. Аналіз літературних джерел. Вивчення та обробка даних. Оформлення бібліографічного списку.	Презентація у PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	3
6	<i>Написати реферат на обрану тему:</i> Плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних: класифікація та превентивні стратегії. Етичні стандарти цитування та використання джерел у наукових дослідженнях. Цифрові інструменти перевірки текстів: можливості та обмеження. Наукометрія як інструмент кількісного аналізу наукової діяльності. Індекси цитування (Scopus, Web of Science, Google Scholar): методологія та критика. Імпакт-фактор, h-індекс, g-індекс: порівняльний аналіз та сфери застосування. Альтметрія: нові підходи до оцінювання наукової комунікації.	Документ у форматі PDF або Word	3
7	<i>Підготувати доповідь з використанням прикладів з наукового обґрунтування власного творчого мистецького проєкту:</i> Основні етапи наукового дослідження. Підготовчий етап наукового дослідження. Вибір теми наукового дослідження. Постановка і формулювання наукової проблеми. Зміст наукової гіпотези, її висування й обґрунтування. Структура наукової роботи. Рубрикація наукових текстів. Вимоги до оформлення роботи	Усна доповідь	3

Критерії оцінювання самостійної роботи у вигляді письмового повідомлення чи презентації:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Завдання виконано повністю, зауважень немає: 1. Завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту. 2. Обсяг завдання дотримано повністю. Залежно від завдання, обсяг коливається в межах 2–10 сторінок друкованого тексту (формат A4, Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5). Презентацію оформлено коректно та естетично. 3. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог. 4. Аспірант виявляє глибоке володіння системною методологією та структурно-функціональним аналізом. Дослідник здатен не лише систематизувати складні процеси, а й генерувати оригінальні авторські ідеї,	2 / 3

Критерії оцінювання	Кількість балів
що свідчить про високий рівень аналітичного мислення та наукову новизну його підходів 5. Самостійність виконання: робота написана самостійно, без копіювання матеріалів з інтернет-джерел.	
Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності: 1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні. 2. Обсяг тексту частково не відповідає окресленим вимогам. Презентація розкриває зміст стисло. 3. Якість виконання: є певні неточності щодо викладення матеріалу з теми, зміст не розкрито в повній мірі. 4. У змісті близько 25 % складають матеріали, скопійовані безпосередньо з інтернет-ресурсів. 5. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні. 6. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні поставлених завдань застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте застосування цих підходів у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням компіляції на етапі формування наукового та/або творчого задуму.	1 / 1,5-2
Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань: 1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні. 2. Обсяг тексту не відповідає окресленим вимогам, презентація складає 1-2 сторінки. 3. Якість виконання: суттєві недоліки, зміст не розкрито в повному обсязі. 4. У роботі присутня значна кількість (50%) скопійованих матеріалів з інтернет-ресурсів. 5. Індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні. 6. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи мінімізовано.	0,5 / 1
Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання: 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Обсяг тексту мінімальний. 3. Якість виконання: на низькому рівні, проігноровано вимоги до змістового наповнення відповідно до вимог. 4. Робота виконана тільки на матеріалах інтернет-джерел. 5. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній. 6. Системний, структурно-функціональний, творчий підходи у вирішенні завдань відсутні.	0,25 / 0,5
Завдання не виконано	0

Критерії оцінювання самостійної роботи у вигляді усної доповіді:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Завдання виконано повністю, зауважень немає: 1. Завдання підготовлене вчасно і заслухано усне повідомлення на наступному занятті. 2. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог: повний виклад інформації; виявлення ґрунтовних	2 / 3

Критерії оцінювання	Кількість балів
знань матеріалу; повнота розкриття теми; логіка та чіткість формулювань; переконливість аргументацій. 3. Чітко виявляється системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні завдань: аспірант демонструє системне уявлення про феномен, тенденцію, процес, пропонує авторські ідеї, висловлює оригінальні думки, демонструє здатність систематизувати та узагальнювати інформацію. 4. Аспірант виявляє максимум ініціативності, базуючись на досвіді, висловлює власні судження.	
Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності: 1. Завдання виконано із запізненням на два тижні. 2. Якість виконання недостатня: неповний виклад інформації; є певне знання матеріалу, але наявні неточності або помилки (не більше 3); відповіді недостатньо повні; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументація не зовсім переконлива, категоріальний апарат використано неточно. 3. Позитивні аспекти системного аналізу нівелюються помилками у виконанні завдань та відсутністю самостійного творчого задуму, наявна копії чужих матеріалів 4. Мотивація аспіранта у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні.	1 / 1,5-2
Завдання виконано з помилками, відповіді неповні: 1. Завдання виконано із тривалим запізненням. 2. Якість виконання: неповний виклад інформації; наявні неточності або помилки щодо засвоєння матеріалу (понад 3); відповіді недостатньо повні; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументації недостатньо переконливі; відповіді характеризується прогалинами, тема не розкривається повністю; наведені визначення є розмитими не мають однозначних смислових кореляцій; залучені аргументи не є доцільними або є частково відповідними загальній темі. 3. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи мінімізовано. 4. Мотивація аспіранта та індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань є низькими.	0,5 / 1
Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання: 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Якість виконання: мінімальний виклад інформації; виявлення поверхневих знань матеріалу; відповіді містять чимало суттєвих неточностей і помилок, вирізняються алогізмом та непереконливістю аргументацій. 3. Системний, структурно-функціональний, творчий підходи у вирішенні завдань відсутні. 4. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній.	0,25 / 0,5
Завдання не виконано	0

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, семінарські заняття) та відображає поточні

навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів.

Поточний контроль: виступи, участь в обговореннях на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі - екзамен:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Відмінна відповідь (не менше 95% інформації), можливі несуттєві зауваження та неточності Аспірант добре засвоїв програмний матеріал, продемонстрував уміння послідовно, логічно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати його та робити порівняльну характеристику різних думок, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, робити правильні й достатньо аргументовані висновки та узагальнення. Виявляє творчі здібності, схильність до самостійної науково-дослідницької роботи.	36-40
Дуже добра відповідь (не менше 85% інформації), мовленнєвих та мовних помилок немає, відповідь на переважну більшість питань, творче мислення Досить вільно володіє матеріалом в обсязі навчальної програми, вміє послідовно та логічно викладати матеріал, робити, в основному, правильні та аргументовані висновки й узагальнення, але разом з тим, допускає окремі неточності при висвітленні проблеми чи відповідаючи на додаткові питання, що свідчить про недостатньо глибоке засвоєння програмного матеріалу	33-35
Добра відповідь (не менше 75% інформації), мовленнєвих та мовних помилок немає, відповідь на більшість питань, окремі недоліки Аспірант повною мірою відтворює програмний матеріал, але зорієнтований на репродуктивне відтворення матеріалу, а не його творче осмислення і засвоєння. Матеріал викладено недостатньо послідовно, логічно та аргументовано, відповіді на додаткові питання – непевні й неточні.	30-32
Задовільна відповідь (не менше 65% інформації) є зауваження, відповідь на частину питань	26-29
Достатня відповідь (не менше 60% інформації), суттєві мовленнєві та мовні помилки, відповідь на окремі питання.	24-25
Відповідь невірна або менше 60% інформації, або вона відсутня	0

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні:

1. Наукове пізнання як метод відображення дійсності.
2. Методологічні парадигми та методичні інструменти сучасного наукового дослідження.
3. Визначення, функції науки. Науковий апарат. Класифікація наук.
4. Сутність наукового пізнання. Пізнання світу шляхом споглядання, емпіричного та наукового пізнання.
5. Організація наукової діяльності.
6. Організація наукової діяльності. Суб'єкти наукової діяльності. Наукові школи.
7. Генеалогія наукових ступенів та інституційна еволюція учених звань.

8. Організація наукової праці.
9. Ознаки та функції наукового стилю. Типи висловлювань.
10. Рубрикація тексту наукової роботи.
11. Поняттєво-категоріальний апарат.
12. Стилiстико-риторичні параметри наукового дискурсу.
13. Фразеологічні конструкти та семантичні домінанти наукової прози.
14. Композиційно-архітектонічні моделі наукового тексту.
15. Наукова література: типологія, функціональне призначення та комунікативний потенціал.
16. Джерельна база мистецтвознавчих студій: специфіка, структура та методологічні виклики.
17. Перші освітні інституції України: історико-культурна значущість та епістемологічний контекст.
18. Наукові відкриття як чинники трансформації культурних парадигм та світоглядних моделей.
19. Методологія гуманітарних наук: інтерпретаційні стратегії та критичні підходи.
20. Культура мислення як когнітивно-ціннісний фундамент наукової діяльності.
21. Формальна логіка та аргументативні практики у мистецтві інтелектуальної полеміки.
22. Критичне мислення як компонент наукового світогляду.
23. Науково-популярний фільм: специфіка створення, жанрова природа та освітня функція.
24. Перформативне мистецтво у взаємодії з сучасними науковими технологіями.
25. Етапи наукової роботи. Види наукових робіт.
26. Обґрунтування актуальності роботи. Мета та завдання. Предмет та об'єкт. Новизна і апробація.
27. Підготовка усної доповіді для захисту наукової роботи.

8. Розподіл балів, які отримують аспіранти

1 курс / 1 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи										
Види поточного контролю	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Сума балів	Підсумковий контроль	Всього
Семінарське завдання	-	8	8	8	8	-	8	40	40	100
Самостійна робота	2	3	3	3	3	3	3	20		
Загальна кількість балів								60		

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно- варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	Низький (рецептивно- продуктивний)

9. Рекомендована література

9.1. Основна

9.1.1. Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2014 № 1556-VII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України прийнятий Верховною Радою України 26.11.2015 № 848-3 зі змінами: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. «Про науково-технічну інформацію» : Закон України від 19.04.2014 № 3322-XII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
5. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : Наказ МОН від

12.07.2017 № 40. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 р. за № 155/30023. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

7. Концепція забезпечення якості вищої освіти України. Режим доступу: http://dovira.eu/images/QA_concept_Final.pdf

8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

9. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-i120122-44>

10. Про затвердження Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 865. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-2018-%D0%BF#Text>

11. Стратегічний план діяльності МОН до 2027 року. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/strategichniy-plan-diyalnosti-mon-do-2027-roku>

12. Про національну програму інформатизації: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2807-IX. Діє з 01.03.2023. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

13. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

9.1.2. Монографії, підручники, посібники:

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / А. О. Афанасьєв, Є. В. Кузькін. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Безгін О. Флорентійські принципи для підготовки доктора мистецтва // Культурологічна думка. 2020. № 18. С. 147-155. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-18-2020-2.147-155>
3. Безгін О., Успенська О. Методичне забезпечення вітчизняного мистецько-освітнього простору: досвід підготовки докторів мистецтва // Культурологічна думка. 2022. № 21. С. 168-178. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-21-2022-1.168-178>
4. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб. К.: Арттек, 1998. 190 с.
5. Грабченко А. І. Методи наукових досліджень : [навч. посіб.] / А. І. Грабченко, В. О. Федорович, Я. М. Гаращенко. Х. : НТУ «ХП», 2009. 142 с.
6. Дороніна М. С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади) : [навч. посіб.]. 3-тє вид., випр. і доп. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2007. 120 с.

7. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки. Пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
8. Капелюшний А. Практична стилістика української мови : навчальний посібник. Вид. 2-е, переробл. Львів : ПАЮ, 2007. 400 с.
9. Конверський А. Є. ред. Основи методології та організації наукових досліджень : [навч. посіб.] К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
10. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: [навч. посіб.] / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. К. : Алерта, 2014. 622 с.
11. Краснобокий Ю. М. Словник-довідник науковця-початківця. К. : Науковий світ, 2000. 83 с.
12. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посіб.]. К.: Кондор, 2006. 192 с.
13. Кудінов І. О. Основи наукового цитування. 64 с. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czitivannya.pdf>
14. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : Курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с. URL: http://library.tneu.edu.ua/files/EVD/kl_mspnd.pdf
15. Меєрович М., Шрагіна Л. Технологія розвитку системного мислення: практичний посібник. Одеса : Бондаренко М.О., 2024. 320 с.
16. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Київ : УБА, 2016. 117 с.
17. Мриглод О. І. Наукометрія // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. URL: <https://esu.com.ua/article-70714>
18. Ніколаєва Л. М. Основи науково-дослідницької роботи : навч. посібник. Львів : Львівська національна музична Академія ім. М. Лисенка, 2003. 171 с.
19. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Цехмістрова Г.С. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
20. Оспіщев В. І. Технологія наукових досліджень в економіці: [навч. посіб.] / В. І. Оспіщев, В. В. Кривошей. К. : Знання, 2013. 255 с.
21. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи : [навч. посіб.] / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. К. : Видавництво Ліра-К, 2013. 336 с.
22. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2000. 248 с.
23. Правила укладання бібліографічного опису для Списку використаних джерел у дисертаціях з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/dstu_8302_2015.pdf
24. Про Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах : Лист МОН № 1/11-8681 від 15.08.2018 року.
25. Ржевська М. Мистецькі докторські програми: закордонний досвід // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрямок:

Мистецтвознавство. 2023. Том 46. С. 245-252. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.704>

26. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : [підручник] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. 7-є видання, перероблене і доповнене. К. : Знання, 2010. 295 с.

9.2. Допоміжна

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [підручник для студентів економ, спец, вузів. 3-є видання, перероблене і доповнене. К. : Вища школа, 2001. 271 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. К. : АБУ, 2002. 480 с.
3. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень: [навч. посібн.] / А. В. Демківський, П. І. Безус. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
4. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посібн. / за ред. А. А. Мазаракі. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2010. 280 с.
5. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 212 с.
6. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн.. К. : Міленіум, 2005. 186 с.
7. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : [навч.-метод. посібн.] ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон.теорії та регіон. економіки. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.
8. Методологія наукових досліджень: [навч. посібн.] / В. П. Волков, М. А. Подригало, О. П. Кравченко [та ін.] ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т та ін. Луганськ : СНУ, 2009. 351 с.
9. Пушкар О. І. Основи наукових досліджень : [конспект лекцій для студентів спеціальності 7.050109 усіх форм навчання] / О. І. Пушкар, О. А. Єрмоленко. Х. : Вид ХНЕУ, 2005. 88 с.
10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : [навч. посібн.]. К. : ІЗМН, 1997. 248 с.
11. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О. М. Семенов. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
12. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. К., 2003.
13. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : [підручник] / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Знання, 2007.
14. Фареник С. Логіка і методологія наукового дослідження / С. Фареник. К. : Вид. УАДУ, 2000. 340 с.
15. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень: [навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл.] / ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. К. : КНУТД, 2009. 246 с.
16. Юринєць В. Є. Методологія наукових досліджень : [навч. посібн.] / В. Є. Юринєць ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.